

ਸਿੱਖ ਫੁਲਵਾੜੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ (ਮੋਹਾਲੀ)

**ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ: ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ
ਸ: ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਲਾਕਾਤ**

(ਸਿੱਖ ਫੁਲਵਾੜੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਵਿਚ ਮੋਹਾਲੀ ਸਰਕਲ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਥਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸ੍ਰ: ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਵੀਰਾਂ—ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ: ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਪੇਸ਼ ਹਨ ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਅੰਸ਼। ਆਸ ਹੈ ਬਾਕੀ ਸਰਕਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਮਿਲੇਗੀ।)

? ਵੀਰ ਜੀ, ਆਪ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਾਲ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁੜੇ?

ਸ: ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ—ਮੈਂ ਸੰਨ 1982 ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ। 1982 ਦੀ ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਜਦੋਂ ‘ਕਾਲੀ ਦੀਵਾਲੀ’ ਮਨਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਟਾਲ ‘ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਗਿਆ ਤੇ ਲਿਟਰੇਚਰ ਖਰੀਦਿਆ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਆਪ ਵੀ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। 1983 ਵਿਚ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਤੇ, ਫਿਰ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸਟਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। 1983 ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਤੇ ਇੰਜ ਕਾਲਜ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਜੁੜ ਗਿਆ। 1983 ਵਿਚ ਹੀ ਵੀਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲ ਦਿੱਤਾ। ਉਦੋਂ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 100-125 ਦੀ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਚਾਰਜ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਚ ਹੱਥੀਂ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ 4800 ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹਨ। ਲਾਈਡ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ, ਜੋ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

? ਆਪ ਜੀ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਔਸਤਨ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋ?

ਸ: ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵੰਡਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਦੋਂ 4-5 ਘੰਟੇ ਲਗਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਔਸਤਨ ਲਈਏ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਘੰਟਾ ਇਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਦੇਈਦਾ ਹੈ।

? ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪ ਦੀਆਂ ਕੀ ਡਿਊਟੀਆਂ ਹਨ?

ਸ: ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ—ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅਕਾਊਂਟਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ, ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬਿਲਟੀ ਛੁਡਾਉਣੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣੀ, ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਚੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਿਸਟਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ, ਰਸੀਦ ਬੁੱਕਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਣਾ, ਹੱਥੀਂ ਵੰਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਸੀਦ ਬੁੱਕਾਂ ਦੇਣੀਆਂ, ਰਿਨੀਊਅਲ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਣਾ ਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਤਕਰੀਬਨ 25-30 ਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਰੱਖਣਾ—ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹਨ।

? ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਰਾਜ਼ ਹਨ?

ਸ: ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ—ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੋਂਡ ਆਫ਼ਿਸ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤੇ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸਹਿਣ ਕਰਦੇ। ਪਿਛਲੇ 22 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਮਹੀਨਾ ਐਸਾ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਅਕਾਊਂਟ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਨਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿਚ ਕਦੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਿਕਲੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਿਕਲਦਾ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਕਰਕੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ—ਰਸੀਦ ਬੁੱਕਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਖਾਸ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਰਸੀਦ ਬੁੱਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਮਝਾ ਦੇਈਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਰਸੀਦ ਬੁੱਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਖ ਲਈਦਾ ਹੈ। ਚੌਥਾ—ਹੱਥੀਂ ਵੰਡਣ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਪੱਕੇ ਚੰਦੇ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਵਧੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ—ਅਸੀਂ ਰਿਨੀਊਅਲ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਲਈ ਸੌਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹੱਥੀਂ ਵੰਡਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਸਾਡਾ ਪਾਠਕ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

? ਆਪ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਸਾਥੀ ਹਨ?

ਸ: ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ—ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 30 ਵੀਰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ 25 ਕੁ ਵੀਰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵੰਡਣ ਤੇ ਰਿਨੀਊਅਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜ ਕੁ ਵੀਰ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਨਵੇਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਕਰਦੇ ਹਨ।

? ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵੀਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਪਿਛੇ ਕੀ ਰਾਜ਼ ਹੈ? ਆਪ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਵਰਕਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ?

ਸ: ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ—ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਇੰਨੇ ਵੀਰ ਇਹ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੀ ਹੈ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਵਧਦੀ ਗਈ ਨਵੇਂ ਵੀਰ ਵੀ ਆਪ ਹੀ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਗਏ। ਬਹੁਤੇ ਵੀਰ ਤਾਂ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸੇਵਾ ਮੰਗ ਕੇ ਲਈ। ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਬੱਸ ਇੰਨਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਕਰੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਧਿਆਨ ਰੱਖੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਵੀਰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀਏ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਤਨਾ ਹੀ ਕੰਮ ਦੇਈਦਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਉਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ—ਵਾਧੂ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਲੱਦੀਦਾ। ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਹੋਣਾ ਵੀ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

? ਆਪ ਸਰਕਲ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹੋ?

ਸ: ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ—ਦਾਸ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਸਟਾਲਾਂ ਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਈਦਾ ਹੈ, ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ—ਕਈ ਵਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਹੈ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲੇ ਤੱਕ ਦਾਸ ਨਿਯਮਿਤ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

? ਆਪ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਇਤਨੀ ਦੇਰ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਪਿੱਛੇ ਹੋਰ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?

ਸ: ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ—ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਤੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾ ਕੇ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਵੀਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਵੀਰ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵੀਰ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ। ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ :

? ਆਪ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ?

ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਚ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ

ਤੇ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਹੀ ਸਹਾਈ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ਤੇ ਅਤੇ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੋੜ ਮੇਲਿਆਂ ਤੇ, ਜਿਥੇ ਮੋਹਾਲੀ ਸਰਕਲ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ 3-3 ਦਿਨ ਸਟਾਲ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬਹੁਤੀ ਬੁਕਿੰਗ ਡਾਕ ਵਾਲੇ ਚੰਦਿਆਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੋਹਾਲੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ।

? ਆਪ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਕਰਨ ਲਗਿਆਂ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋ—ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉ।

ਸ: ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਅਸੀਂ ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ—ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਦਿਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਕਰੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 25 ਘੰਟੇ ਦਾ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੀਏ। ਕਈ ਵਾਰ 30 ਘੰਟੇ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਵੇਰੇ 8 ਜਾਂ ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਢੁਕਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਕਤ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਘਰ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪ ਵੀ ਤਾਜ਼ਾ ਦਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕੀਦਾ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਚੁਣ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਸੀਂ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਹੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਕਿਥੇ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫ੍ਰੀ ਲਿਟਰੇਚਰ/ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਪੁਚਾ ਦਿੰਦੇ ਸਾਂ। ਫਿਰ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲਗਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਘਰ ਖਾਲੀ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਲਿਸਟ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਆ ਕੇ ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲਗਵਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲਦੀ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਗਦਾ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਕ ਨਵਾਂ ਢੰਗ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ—ਅਸੀਂ ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਘਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਛੱਡ ਕੇ ਅਗਲੇ ਘਰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ-ਦਿਨ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਹਨ। ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਦੋਨੋਂ ਤਰੀਕੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹੋ?

ਸ: ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਹੈ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਸਿੱਖ, ਕੋਈ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੱਤ ਦਾ, ਅਸੀਂ ਹਰ ਇਕ ਘਰ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਹੜਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨਹੀਂ ਲਗਵਾਉਂਦਾ ਉਸਨੂੰ ਲਿਟਰੇਚਰ/ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪਤਾ ਤੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਬੰਦੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵੀ ਫੋਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲੁਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਨਮਤੀ ਵੀ ਸਾਡੇ ਪਾਠਕ ਹਨ।

? ਜਦੋਂ ਆਪ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਜਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਹੋ?

ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਸਾਡਾ ਤਜਰਬਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਜਣੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਘੱਟ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਤੇ ਜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸਮਾਂ ਵੱਧ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਕੋਈ ਲੇਟ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਬੰਦਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪੈਸੇ ਫੜਨ ਤੇ ਰਸੀਦ ਕੱਟਣ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੋ ਬੰਦੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਦੌਰਾਨ ਹਾਸਾ ਮਜ਼ਾਕ (lose talk) ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਦਾ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਕੋਈ ਕੱਛੀ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਬਾਰੇ ਕਹੇ ਤਾਂ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਮਾਹੌਲ ਖ਼ਰਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ: ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਜੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਬਹਿਸ ਕੀਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਫ੍ਰੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਕੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਬਹਿਸ ਕਰੇ ਤੇ ਨਾ ਛੱਡੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਟੀਚੇ ਨਾਲ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲੇ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਕਦੇ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ, ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਐਡਰੈੱਸ ਤੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਦੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਮਾਂ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਬੁਲਾ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਆ ਜਾਣਾ। ਇਹ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਬਹਿਸ ਦਾ ਚਸਕਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਾ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ

ਸਾਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਆਇਆ ਹੈ।

ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਕਈ ਵਾਰੀ ਲੋਕ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਦੌਰਾਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕ ਵਾਰੀ ਚਾਹ ਪੀਂਦੇ ਹਾਂ—ਕਈ ਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣ ਦੇ ਘਰ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨ ਆਦਿ ਤੇ। ਵੈਸੇ, ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇਹ ਬੰਦਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵੰਡਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦਸਵੰਧ ਆਦਿ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਚਾਹ ਵੀ ਪੀ ਲਈਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕਰ ਲਈਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਵੀਰ, ਭੈਣਾਂ ਘੱਟ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਬਾਅਦ ਤਜਰਬੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

? ਆਪ ਇਕ ਘਰ 'ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋ?

ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਸਾਡਾ ਇਕ ਘਰ 'ਤੇ ਔਸਤ ਸਮਾਂ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਮਿੰਟ ਦਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਸੰਖੇਪ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਲੰਮੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਛਿੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਦੋ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਸੁਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਟੀ. ਵੀ. 'ਤੇ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰੀ 10-20 ਸੈਕਿੰਡ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੰਸਥਾ ਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਕੇ ਚੰਦਾ ਭਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਧੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਇਸ਼ੂ ਜਿਸ ਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਕੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਪਈਦਾ ਹੈ।

? ਕੀ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਬੁਕਿੰਗ ਦਾ ਕੀ ਫ਼ਰਕ ਹੈ?

ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਅਸੀਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੋਹਾਲੀ ਪੂਰਾ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ—ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕੁਝ ਪਿੰਡ ਵੀ ਕਵਰ ਕੀਤੇ। ਚਨਾਲੋਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੀ ਕੁਝ ਪਿੰਡ ਕਵਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਹੋਂਡ ਆਫਿਸ ਨੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਸਰਕਲ ਨੂੰ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਸਾਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲਵੇ—ਕੁਝ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਵੀ ਗਏ ਸੀ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹੀ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੁਕਿੰਗ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਨਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਲੋਕਲ ਬੰਦਾ ਨਾਲ

ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਸਗੋਂ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿਚ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਅੱਜ ਕਈ ਲੱਖ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣਾ ਸੀ।

? ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਆਪ ਕਿੰਨੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਬੁੱਕ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋ?

ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 20-25 ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਬੁੱਕ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ 85 ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵੀ ਬੁੱਕ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

? ਆਪ ਬਾਕੀ ਸਰਕਲਾਂ ਦੇ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੋਗੇ?

ਸ: ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਇਕ ਔਖਾ ਕੰਮ ਹੈ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਿਰੜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਸਥਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸਰਕਲ ਲਗਾਤਾਰ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਕਰਾਂਗੇ—ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ।

ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਅਸੀਂ ਹਰ ਸਰਕਲ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਕੁਝ ਸਰਕਲ ਸਾਨੂੰ ਬੁਲਾ ਵੀ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬੁਲਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ :

ਸ: ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ

ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਹੈੱਡ ਆਫ਼ਿਸ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।

ਸ: ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ—ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸਿਸਟਮ ਹੈੱਡ-ਆਫ਼ਿਸ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ। ਸੋ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਤੇ ਡਸਿਪਲਨ ਵਿਚ ਚੱਲਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਕਈ ਲੋਕ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੀ ਐਵੇਂ ਹੀ ਘਰ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੋਈ ਪੜ੍ਹਦਾ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ।

—ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਤਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਸਮਝਣ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਾਂਗੇ, ਸਮਝਾਂਗੇ ਤੇ

ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਢਾਲਾਂਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਤਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਘਰ ਵਿਚ ਟੇਬਲ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਆਇਆ ਗਿਆ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

? ਕਈ ਲੋਕ ਇਹ ਬਹਾਨਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੀ ਅੱਗੇ ਹੀ ਕਈ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੋਰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ?

—ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੀ ਇਹ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਵੀਚਾਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਹਨ। ਸਿਹਤ-ਸੰਭਾਲ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

? ਕਈ ਵੀਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੀ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ ਲਵਾ ਕੇ?

—ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹੀ ਸਲਾਹ ਦੇਈਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਨਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਨਾ ਜਦ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ। ਜਦ ਉਹ ਪੜ੍ਹਨਗੇ, ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਂਗੇ ਤਦ ਹੀ ਬੱਚੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਣਗੇ।

? ਕਈ ਵੀਰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਹੀ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ? ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲਵਾਉਣ ਨਾਲ ਹੋਰ ਖਰਚਾ ਹੀ ਵਧੇਗਾ ਨਾ?

—ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਲਈਦੀ ਹੈ ਕਿ 5 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਮਤਲਬ 16 ਪੈਸੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਜਦ ਚਾਹ ਪੀਣ ਬੈਠੀਏ ਤਾਂ ਦੋ-ਦੋ ਕੱਪ ਪੀ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਗੋਲ-ਗੱਪੇ ਜਾਂ ਚਾਟ ਖਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਕਈ-ਕਈ ਰੁਪਿਆਂ ਦੇ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਇਹ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਖਰਚਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈਗਾ ਨਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡਾ ਬਜਟ ਹੀ ਗੜਬੜਾ ਜਾਏ।

? ਕਈ ਵੀਰ ਇਹ ਕਹਿ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਪੜ੍ਹਾਂਗੇ ਕਿਵੇਂ?

—ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪਦਾ ਹੈ ਜੀ।